PG
3926
P4S6
1907

UNIVERSITY OF TORONTO
VELUT ARBOR ÆVO

From the Collection
of the late

JOHN LUCZKIW

Digitized by the Internet Archive
in 2009 with funding from
John and Mary A. Yaremko Foundation

http://www.archive.org/details/pisnruskonarodna00lviv

PG
3926
P4 56
1901
Pisni

ПІСНЬ РУСКО-НАРОДНА

о покійній Цїсареві

ЕЛИСАВЕТЇ

що погибла з рук анархісти Люкенього в Женеві
дня 10. вересня 1898.

Право передруку застережене.

ЗБІРКА
ІВАНА ЛУЧКОВА

Наш Пан Цїсар з Цїсаревов взялись намисьляти,
Що за дари своїм вірним во память здїлати,
Урадила Їх Достойність медалів набити,
Вірне війско і державу цїлу обдїлити.

Хвала Богу Найвисшому, що ми вік прожили,
Подаруймо тим медалї, що вірно служили;
Сорок чтири лїт минає, пятий наступає,
Що за щастє, дар небесний, Бог на нас зсилає!

Тїшили ся своїм щастєм, котрого дожили,
Та що будуть свїй Ювілей, разом обходили;
Коли з волї Небесного ми так панували,
Подаруймо всїм медалї, щоб нас памятали!

TORONTO
DEC
5
1983
RSI

Сама Пані Цїсарева той плян уложила!
Як медалї роздавали — Она вже не жила!
Сорок чтири лїт Цариця з Монархом прожила,
В шістьдесятім першім роцї житє закінчила.

Лютий ворог на Ню вдарив і житя позбавив,
Цїсареви і державі смуток позіставив!
Наш Монарха в Відни сидить, Цариці не має,
Як згадає о Їй смерти, сльози проливає.

Нераз Цїсар сльози ронить і в серцю біль чує,
Бо за нашов Цїсаровов цїлий сьвіт сумує;
Серцем тужить, сльози ронить, буде жалувати,
Бо-ж то була така добра, як рідная мати.

Рідна мати породила і нас виховала,
Цїсарева для всїх людей в обороні ставала.
Нераз також і для вязнів серце указала,
Не одному кару смерти з Царем дарувала.

Знала нашу тяжку долю ї Монарха знав,
Тож для того панщиноньку нам подарував;
Зніс нам тяжку панщиноньку, желїзні кайдани,
В чім також допомогли і високі Пани.

Хлоп цілий день наробив ся, тай не заплатили,
Ще до того не одного кіями набили,
Не одного та панщина до гробу загнала,
Не міг ролі управляти, праця пропадала.

Ой! бо мусів три дни в тиждни панщину робити,
Єго праця пропадала, не мав з чого жити.
Дайже Боже сто літ житя нашому Цареви,
Що дарував панщиноньку цілому краєви.

За всї добрії учинки, що для нас зробили,
Нашу Паню в чужім краю вороги забили,
За ті дари, що давала, всїм з руки власної,
То зазнала від ворога муки тяженької.

Наша Панї Цїсарева з баварского роду,
Поїхала купати ся в швайцарскую воду,
Підупала на здоровлю з смерти Сина свого,
Поїхала купати ся до краю чужого.

Було-ж бо Єї серце у болю тяженькім,
Бо тужила безустанно за Сином рідненькім;
Ой за ним то так болїла, в тузї зоставала,
Через цїлих девять лїт сих все занепадала.

Коли тілько споглянула на сироту внуку,
Дізнавала на серденьку тяженкую муку.
За порадою докторів взялась ратувати,
І зачала швайцарскую купіль уживати

Бодай була Швайцария купелів не мала!
Була би-сь Цїсарева в своїй земли купала,
Була би ся викупала в воді і молоцї,
І була би не терпіла вістря в лївім боцї.

Та була би ся купала в вечір і раненько,
І була би не терпіла болю на серденьку.
Тая купіль солоная Їй не вилїчила,
Брудна рука Люкенього на Нїй ся пімстила.

Було їх двох анархістів — на Ню чатували,
Стали скриті за деревом, док' Ю не дістали,
А Люкенї на Царицю, як лютий ся кинув,
Другий старий з бородою без сьліду загинув.

Хотяй не мав злоби в серцю, щоб Її убити,
Мусїв своїх товаришів розкази сповнити;
Бо мав розказ він короля Гумберта убити,
Однак не мав спосібности чин злоби сповнити.

Товариство анархістів взяло говорити,
Що треба Люкенього з кола виключити;
А проклятій анархіста на своїм поставив,
Тай кинув ся на Царицю і житя позбавив.

Так ся кинув на Царицю як би звір скажений,
І встромив в Ню острий пильник труєм заправлений;
Цїсарева не знаючи що за річ ся стала,
З того болю і нападу на землю упала.

Дама двору, Стараєвна, дужесь здивовала,
Що Цариця так відразу на землю упала,
Дама двору цїсарского поміч Її дала,
Взяла свою Монархиню і з землї підняла.

Коли встала, то сказала — „що сталось зі мною?
Скажи менї моя дамо: Чи не єсьм блїдою?“
Як цариця з землї встала, дуже ся змінила,
Ще сто кроків до корабля сама поступила.

Як усїла на лавчинї цїлком ослаблена,
Ще сама ся не дізнала, що житя збавлена,
Коли сили упадали, ще слова сказала,
Щоб машина паровая скоро відїзджала.

Пан капітан в тім змішав ся, не хтів відїзджати,
Бо побачив, що Цариця вже буде конати,
Як відїхав кілька кроків, мусів повертати,
Бо омлїлу Цїсареву хотїв ратувати.

Першу поміч дама двору зачала давати,
Омлїлую Монархиню взяла відтирати. —
Приспішило більше женщин, взяли ратувати,
Побачили на Царици покрвавлені шати.

А коли їм Монархиню відтерти ся вдало,
Запитала їх Цариця — що ся з нею стало?
Ще сказала Монархиня, що біль в серцю має,
В тяжкім жалю, з болем серця Цариця конає.

Пан капітан сказав зараз ноші зладувати,
Щоб Царицю як найскорше до готелю взяти;
Хотяй взяли до готелю, трудна поміч була,
Злобна рука Люкенього пильник в серце пхнула.

І в послїдній хвили смерти, як слова сказала,
І звернула в небо очи, Богу дух віддала . . .
Доктор Ґаляй, доктор Маєр хтїли поміч дати,
Однак мусїла Цариця з сьвітом ся розстати.

І сьвященник отець Паґніс поміч уділяв Їй,
Бо в остатній хвили смерти з Богом поєднав Їй,
Помолив ся за Їй душу і Богу вручав Їй,
Щоби Господь простив гріхи і до Себе взяв Їй.

І так в страшній хвили смерти любов указала,
Огидному зброднярeви з серця всьо прощала.
Хотяй уста вже замовкли, не могла сказати,
Тую любов з Її серця мож було читати.

Пів години ще прожила в дуже тяжких муках,
Стратилисьмо рідну матір в тих зброднярских руках;
І так житє закінчила — в ту чорну годину —
Засмутила нам Монарха і цілу Родину.

Коли Богу дух віддала, стали всї радити,
Тай до Відня до Цїсаря смутну вість писати. —
Як доручив грабя Паар телеґрам Монарсї,
А Монарха взяв телеґрам, тай засумовав ся.

Ой, як дістав смутну вість тай телеґрам злобний,
Закрив собі твар руками, сидів непритомний.
Коли зачав наш Монарха смутну вість читати,
То не міг ся дві години з жалю відозвати.

Осунув ся по фотелю, вже цілком омлїлий,
Тяжко вздихнув до Господа : — „О, мій Боже милий !
Тяжко вздихнув, гірко сплакав ревними сльозами !
Що Му ворог стратив Друга межи чужинами.

Ой як пішла смутная вість по цілій Родинї,
Що умерла Цїсарева в краю на чужинї,
Заплакала вся Родина і Дїти рідненькі,
Що не будуть оглядати своєї Мамуненькі.

Розійшли ся в цїлім краю тії смутнї вісти,
Що умерла Цїсарева з руки анархісти !
З злобний руки офірою Цїсарева впала,
Затужила вся держава, в смутку позістала.

Ой затужив і сам Папа за нашов Царицев,
Що умерла а не в дома, тілько за границев ;
Затужили всї Монархи на сїй кули земскій,
Затужив же за Царицев навіть сам Шах перскій.

Всї учинкі, що зділала, то завше по Бозї,
Закінчила в смутку житє в далекій дорозї.
Як вложили Цїсареву до смертной хатини,
Не мав Цїсар вже спокою нї одной хвилини.

Тов хатинов Її була трумна металева,
Як замкули, ключ віддали самому Князеви,
А ві Второк у Шенбруні костел отворили,
Наш Монарха з донечками Богу ся молили.

Упав Цїсар на колїна разом з донечками,
Молили ся за Царицю гіркими сльозами.
І забрали Монархиню з нещасной Женеви,
Привезли Ю неживую Дітям і Цареви.

Як привезли Цїсареву до рідной столиці,
Повитала вся Родина, князї з заграниці.
Привитав Ю і Монарха з своїми дочками,
Затужили, заплакали, що не мають Мами.

Затужили, заплакали, ревними сльозами,
Що від нинї вже на віки будуть сиротами.
Коли везли Цїсареву до двірской каплиці,
Повівали чорні фани в цїлій околиці.

І по церквах в цїлім краю, дзвони видзваняли,
А плякати жалобниї доми закривали.
Вісім коней Її везло караван в парадї,
Цїсар ішов з донечками за трумнов на задї.

Коли ішов за трумною в сльозах заливав ся,
Що в тім році місто втіхи смутку дочекав ся.
І старшина войсковая, всї сльози ронили,
Тарабани у жалобі марш послїдний били.

Привезли Ю до каплиці: три дни там лежала,
Вся Родина раз послїдний Її оглядала!
А Монарха з того жалю не міг ся встримати,
І обнявши трумну в рукі, зачав цїловати.

Коло трумни дїти, внукі, на колїна впали,
Богу жертви заносили, сльози проливали.
Що за болї там в їх серцях тяжко проникали,
Коли вінцї своїй Мамі на трумну складали?

по трех днях Ю забрали з каплиці двірскої,
Завезли Ю на кладбище до гробниці свої.
Як забрали Ю з каплиці, до костела дали,
Бо в костелї Капуцинїв погріб відправляли.

Цїлий костел в серединї жалобов окрили,
Сотку вінцїв для Цариці во память зложили.
Коли пісню послїдную над Нев відсьпівали,
Зняли трумну з катафальку до гробу спускали.

Ксіондз Кардинал запровадив в підземную глобу,
А Монарха за трумною поступав до гробу,
Коли мощі раз послідній в гробі покропили,
І замкнули домовину, всї Ю опустили.

Як замкнули гробовину, тай запечатали,
Вже сто двайцятьсему Її з ряду поховали.
Всї услугу остатную Цариці віддали,
Попращали раз послїдний і гірко сплакали.

Гіркі сльози там проляла цїлая Родина,
Що Монарха позістав ся, як в поли билина.
Вся Родина, що Царицев в гробі спочиває,
Хотяй члени Їй мертвії, цїлі серця має.

Сама тілько з ранов в серцю спочиває в гробі,
Вся держава шість місяців ходила в жалобі.
Час скоронько переминув, скінчили жалобу,
А Монарха не закіньчив, аж ляже до гробу.

Пострадав Він свого Друга, Сина єдиного,
А не може пострадати болю серця свого.
Хоть Цариця в гробі лежить, вічно спочиває,
Наш Монарха нехай з нами сто лїт проживає.

З чистим серцем і просьбами звернім ся до Неба,
Для Монарха просім житя, для Цариці Неба.
Бо не малисьмо Цариці і Царя такого,
Що зділали Они для нас завше з серця свого.

Щоби наша Монархиня з Богом царствувала,
На Монарху все благодать Божая спливала.
Наш Монарха добротливе серце для нас має,
В всїх недолях лихих наших над нами чуває.

Тому любов в наших серцях буде все палати,
О Цариці, нашій Мамі, будем памятати.
За Царицев, нашов Мамов, будем жалувати,
Бо подібної до Неї вже не будем мати.

Бо весь нарід за Нев тужить з нашой околиці,
„Немалисьмо і не буде такої Цариці!“
Бо горіла для нас любов в Її серцю гожім,
Най засяде та Цариця при Престолі Божім“.

Щоби могла Монархиня вічно царствувати,
І на Сина одиного мило споглядати.
Що дня Богу ся молила, завше вспоминала,
Тепер буде Єго в Небі во вік оглядала.

DEC
1983

Тепер маємо надію Монархо, о Тобі:
„Хто над нами буде чував, коли ляжеш в гробі?
„Хто нам буде помагати, як тебе не стане,
„Коли іньший на престолі Монарха настане".

Помолім ся щирим серцем Богу Господеви,
Щоб даровав сто літ житя нашому Цареви!
Ой! бо можем щирим серцем Господа благати,
„Бо такого ми Монарха вже не будем мати"!

КОНЕЦЬ.

НАКЛАДОМ
ЧАЙКОВСКОГО і КЄЛБУСЄВИЧА.
Львів, Ринок, ч. 4.

Зъ друкарнѣ Щасного Бесарского у Львовѣ 1907.

Case
19.7.85

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY